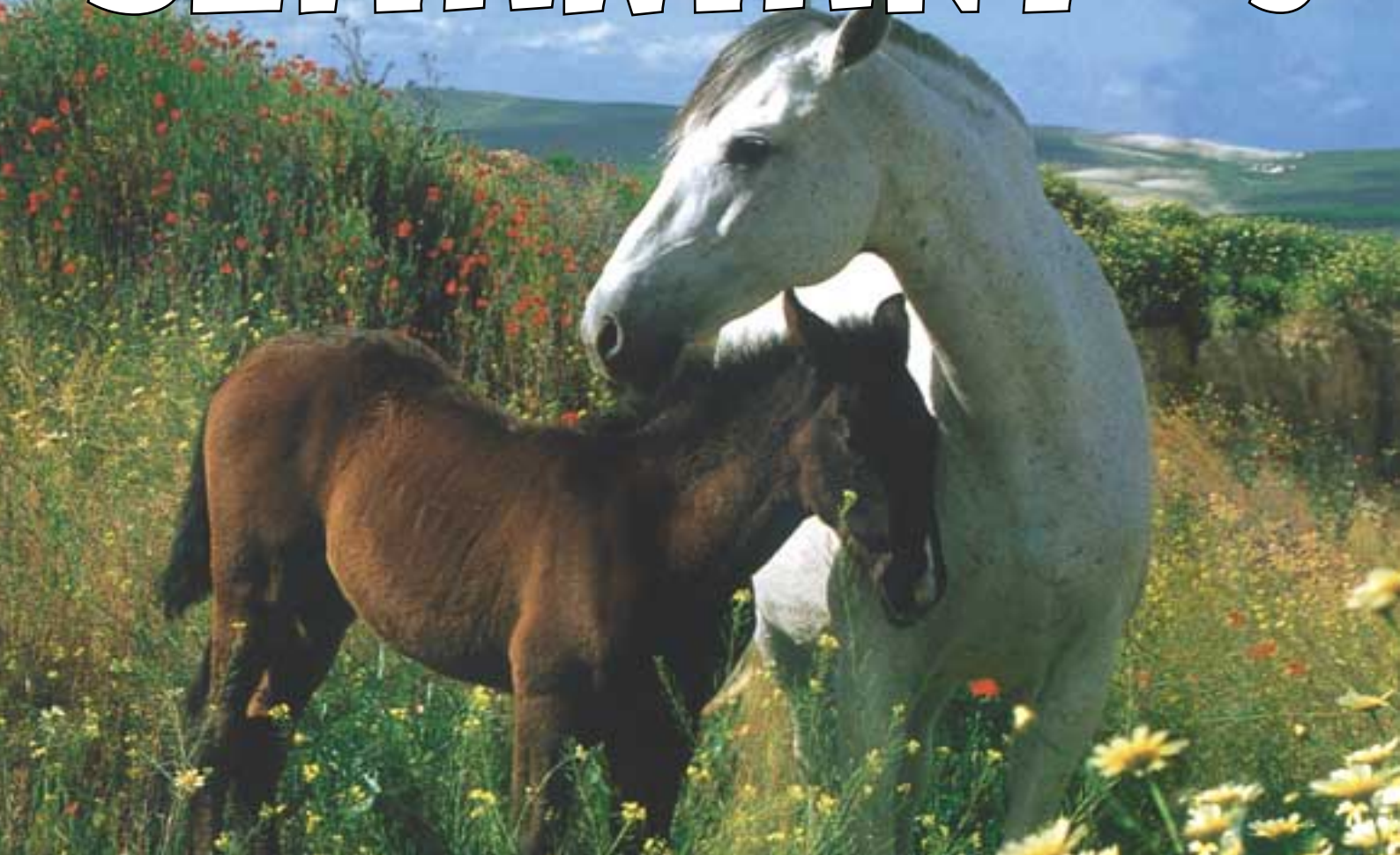

SZIVÁRVÁNY

2000.
MÁJUS

5

A magyar embernek már ősidők óta vadászatban, harcban, munkában, vándorlásban segítője, villámgyors, okos és hű társa volt a ló. A legszebb és legnemesebb háziállat. 70 kilométeres sebességgel vágat, kitűnő a hallása. Csodamód megérzi a veszélyt, s megmenti gazdája életét.

Simogattad már sörényét? Belenéztél meleg,

barna szemébe? Hersegve harapja a fűvet, a szénát, de akkor lesz tüzes, ha szemes gabonát – abrakot – kap. Az apaló a mén vagy csődör, az anya a kanca, a szopós kicsi a csikó. Ha már fűvet legelész, másodfű majd harmadfű csikónak hívják.

A Hortobágyon ma is hatalmas méneseket terelnek a csikósok.

KISS DÉNES LOVAS

Patkó koppan,
paripa lépked,
útkő dobban:
– Gyí, paci!

Patkó csattog,
nézik a népek,
szikrákat vernek
lépés-koppok.

Paripa táncol,
lovasa délceg.
Gyí-gyí-gyí!
Paripa érti:
nyihaha!

Patkó koppan,
útkő dobban,
egyre jobban
nyihaha harsog,
s gyí, paci!

Láttad, hogyan patkol
a kovács? Ne félj,
nem fáj a lónak.
Azért kap patkót, hogy
ne kopjon el a patája.
Az ígáslovat szekér
elé fogják,
a hátszlovon lova-
golnak. A legne-
mesebb és legügye-
sebbekből verseny-
lovat nevelnek.

Gyí, paci!
Kérd meg aput,
ültesse a
térdére, s lovagol-
tasson: kecses
lépésben,
poroszkálva,
ügetve, trappolva,
vágásban, majd
ugratva.

PARIPÁM CSODASZÉP PEJKŐ

Póni, arab, telivér, lipicai vagy kesely, hóka, pej, fakó, sárga, deres, almásszürke – a lovak neve más-más fajtájuk, színük szerint.

**CSILLAGOS
HOMLOKÚ PEJ**

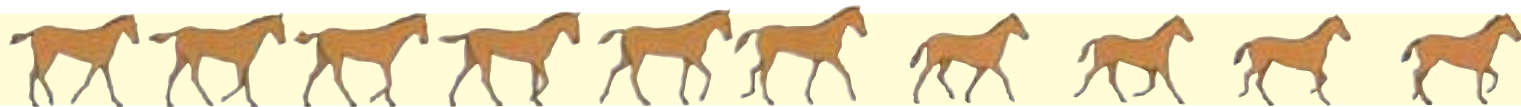
**ILYEN LEHETETT
A MONDABELI
FEHÉR LÓ.**

HÓKA

**HUSZÁR ALMÁSDERES
LOVON**

A mesebeli gebe a parázstól megtáltosodik. Az igazi ló akkor röpti leggyorsabban gazdáját, ha zabbal abrakolják.

Mirkó királyfi hazakürtölte a ménest, kiállt a kapuba és várta a lovakat. Utolsónak érkezett egy igen rossz gebe. Odament hozzá Mirkó, átölelte a nyakát, bevezette az istállóba.

– Jaj, de gebe vagy, kicsi lovam! Mivel etes-selek? Szénával? Zabbal?

Táltos volt a ló, megértette, s azt mondta:

– Nem kell nekem, kicsi gazdám, se széna, se a zab, hanem hozzá a konyhából egy teknő parazsat!

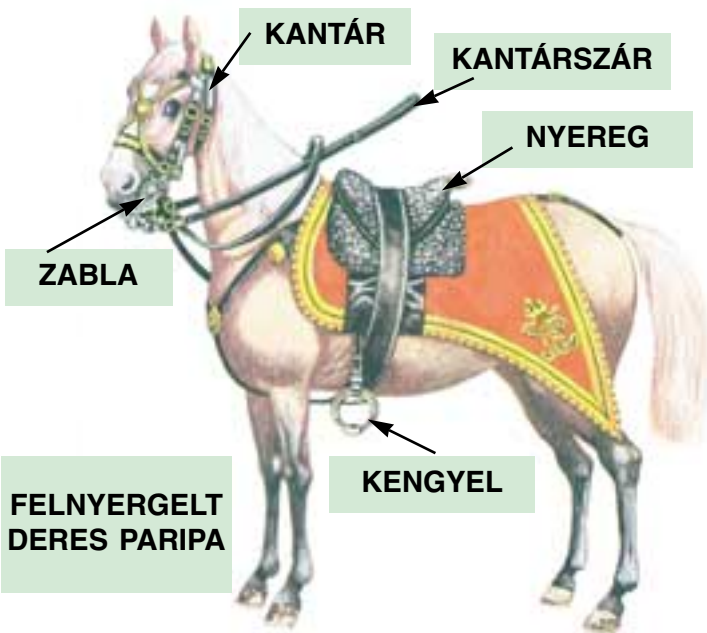
A ló fölhabzsolta a teknő parazsat, s olyan szép lett tőle, mintha minden szőrszála aranyból lett volna.

– Most menj édesapádhoz, kérd el tőle a rozsdás kardot, a penészes nyerget és féket a hetvenhetedik pincének a vakablakából.

Mirkó királyfi hozta a kardot, a nyerget, a féket, a táltos ráfűjt, s úgy tündökölt a szer-szám és a kard, mintha most csinálták volna.

Amikor Mirkó felült rá, azt kérdezte a ló:

– Hogyan menjünk, édes gazdám? Mint a

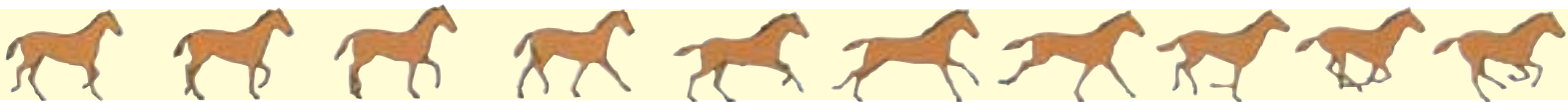

szélvész, vagy mint a gondolat?

– Úgy, édes lovam, hogy ne essen kár ben-ned se, bennem se.

– Na akkor hunyd be a szemed, s kapaszkodj belém erősen!

Részlet *A parazsat evő paripa*
című népmeséből

KICSÍ

Egy éjszaka elvonultak a hadak Rácpáceresről, s a kongóan üres istállóban ott találtuk a kis orosz hegyi lovat, akit később Kicsinek szólítottunk. Hátsó lábait maga alá húzta, a

két elsővel támaszkodott a földre.

– Na – mondta neki szelíden apám, mert ezzel a szóval szoktuk fölkelteni a fekvő állatokat. De a kis ló meg sem mozdult. Mi, gyerekek azt gondoltuk, hogy talán azért nem kel föl, mert nem tud magyarul.

– Miért, a lovak tudnak beszélni?

– Nem tudnak, de a gazdájuk egy-két szavát megértik: amivel elindítják, biztatják, megállítják őket.

– Hogy kell őket megállítani?

– A magyarok azt mondják, hogy hő vagy hőhe.

– És a nem magyarok?

– A németek is meg az oroszok is berregtek a lovaiknak, ha azt akarták, hogy megálljanak. Valahogy így, hogy prr, brr vagy trr.

– És a magyar lovak ezt nem értették?

– Nem bizony, berreghettél nekik, amenynyit akartál.

Persze apám rögtön látta, hogy nem a ló nyelvtudása hézagos, a lábával van valami baj.

– Megbénult a két hátsó lába – mondta.

Hoztunk neki vizet, nem kellett neki; enni-valót, azt sem fogadta el.

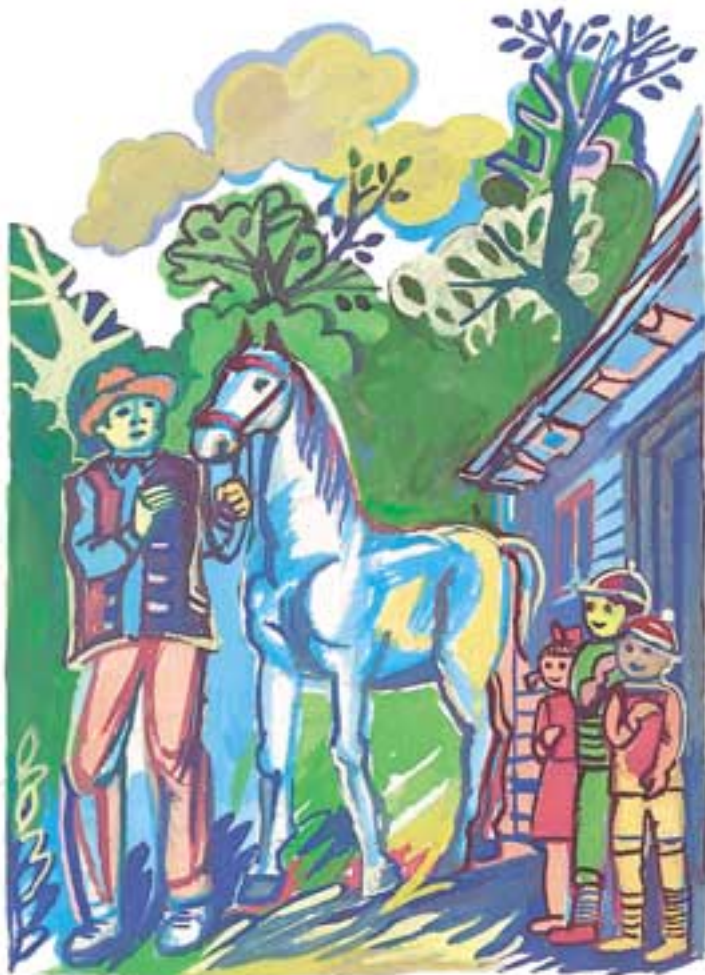
– Nem lesz ebből soha ló – mondta valaki.

– És képzeld, egy szép napon elfogadta a vizet. Ivott. Estére már evett is. Még heteken keresztül pátyolgatta, etetgette, itatgatta nagypapa. De egy reggel lábra állt. Apám óvatosan vezetgette az udvaron, cirógatta, beszélt neki.

– Beszélt a lónak?

– Persze. Te is beszélgetsz a Pajtás kutyának, nem? Akik szeretik az állatokat, azok beszélnek nekik. Nagypapa biztosan ilyesfélét mondott, hogy “Ne félj, Kicsi, vágta az te még, akár egy versenyló. Olyan peckesen fogsz járni, hogy utánad fordulnak az emberek!”

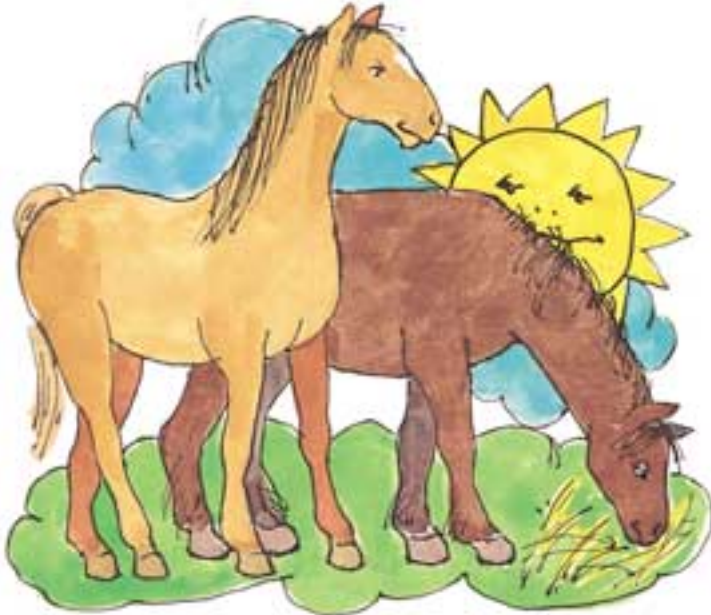
Beszélni kell az állatoknak...

AZ IGÁSLÓ MEG A PARIPA

ÉS ZT NÉPMESE

Volt egyszer két ló. Az egyik egy gazdag úré, a másik egy szegény paraszté. Egy napon a gazdag ember paripája nagyon megbántotta a szegény ember igáslóvát:

– Engem hintó elé fognak, te meg szekeret húzol. Te sokszor csak szalmát eszel, én bezzeg tiszta árpát. Nézd a lábamat, milyen szép és karcsú, hibátlan a patám, a tied persze csupa pizok. Te búsan lógatod a nyakad, bezzeg az enyém olyan szépen ívelt, mint a hattyúé. A szőröm csillog-villog, mint a selyem, a tied csatakos, csapzott. Nem is szólva a szép hóka homlokomról, hiszen a te homlokodon nincs is jel. Öröm nézni, milyen szépen futok. Patáim alatt csak úgy repül a föld. Te egy csigát sem tudnál megelőzni.

– Egy csigát nem, de téged talán még le-hagynálak.

Hej, de nagy haragra gerjedt a paripa! Kapált a patáival, vadul felhorkantott:

– Jól van, majd meglátjuk, melyikünk győz! Abban állapodtak meg, hogy addig futnak körbe, amíg valamelyik ki nem merül, és fel nem adja a versenyt.

A paripa, uccu neki, hátravetette a sörényét, és vágatni kezdett.

A harmadik körben a paripa csúfolódva nyerítette:

– Nem vagy még fáradt? Nem akarsz pihenni?

– Ne aggódj, én bírom – így az igásló.

Az ötödik körben az igásló megkérdezte:

– Mi van veled, komám, nagyon fújatsz?

– Nem fújtattam, csak sziszegtem, mert megbotlottam egy gyökérben – válaszolta a paripa.

A nyolcadik körben az igásló azt kérdezte, amikor elügetett a paripa mellett:

– Tán fáradt vagy, komám, hogy így lemaradsz?

– Dehogy, dehogy. Csak eszembe jutott va-

lami, azon töröm a fejem.

A kilencedik körben a paripa a fűre hemperedett.

– Csak egy bögöly van rajtam, az szurkál. Rögtön elhajtom, és futok tovább – füllentette.

A tizedik körben a paripa nem bírta tovább.

– Te győztél – dűnnyögte. – Most már pihenhetsz.

– Minek pihenjek? – felelte az igásló. – Csak most jövök bele. Futok még vagy tíz kört, a többit majd meglátjuk.

Attól fogva a paripa nem hordta olyan magasan az orrát. Az igásló móresre tanította.

A SZÜRKE LÓ

NÉPMESE

Volt egyszer egy szegény ember, s volt neki egy szürke lova. Nagyon unta már a lovacska, hogy mindig egyedül húzza a szekeret – s megkérte a gazdáját, engedje világgá, majd ő kerít

magának társat.

Úgy is tett: elindult, ballagott réten át, mezőn át. Meglátott egy rókalyukat! Mindjárt odafeküdt a lyuk mellé, és meg se mozdult.

A rókalyukban egy öreg róka lakott a fiával. Egyszer csak a rókacsemetének eszébe jutott, hogy megnézzze: süt-e a nap. De bezzeg visszahőkölt ijedten. A lyuk szájánál valami rettentő nagy, szürkésfehér folt takarta el az eget: azt hitte, hogy a hó hullott le.

– Jaj, nem lehet most kimenni, nagy hó van odakint! – kiáltotta.

– Ej, miket beszélsz! – dohogott az öreg róka. – Hiszen nyár van!

Ő maga nézett ki a lyukon – s mindjárt látta, hogy egy szürke ló fekszik ott. Gondolt egy nagyot, kimászott valahogy a maradék kis résen, és elment a farkashoz.

– Kedves komám – mondta –, ha jó pecsenyét akarsz, gyere hozzám, ott fekszik a barlangom előtt, de sehogy se fér be a lyukon, a te barlangodba talán belefér!

Megörült a farkas, odavágtatott a róka-lyukhoz. Nézte a szürke lovat, s nagyokat nyelt.

– Jó falat..., nagy falat! De hogyan kéne az én barlangomhoz húzni? – kérdezte.

– Megmondom én! – válaszolt a róka. – Kös-sük a ló farkát a farkához, úgy könnyen elviheted.

A farkas farkát jó erősen a szürke ló farkához kötötte, aztán nagyot kiáltott:

– Húzhatod már, komám!

A farkas húzta is, majd megszakadt belé. Hanem amint javában erőlködött, a szürke ló hirtelen felugrott, s meg sem állt a szegény ember házáig.

– Megjöttem, édes gazdám, hoztam magamnak társat! – nyerített a szürke ló.

A szegény ember a farkast megnyúzta, a bőrét eladta, azon meg vett egy másik lovat. Nem is panaszkodott többé soha a szürke ló. Most már neki is volt párja. Az istállóban együtt aludtak, együtt húzták a szekeret, s ha nagyon megéheztek, kaptak egy fél zsák zabot.

Ha majd a zabot megették, én is tovább mondom a mesét!

PÁSKÁNDI GÉZA JÁRÓKA

Csőrikél a
kiscsibe,
most kelt ki még
frissibe!

Kotló néne nézi,
majdhogy megigézi.

Mondogasd el
sorban a szülők
és a kicsinyek
nevét.

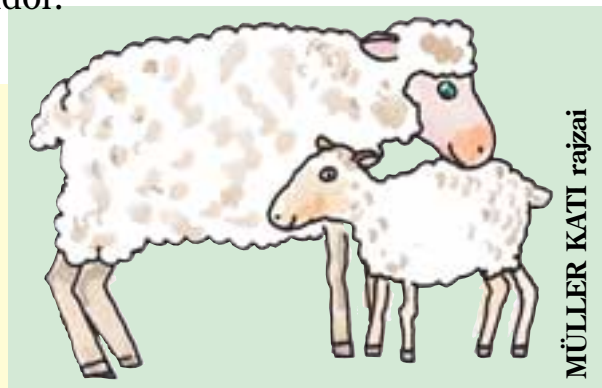

Hömbörög a
kiskutya,
olyan, mint egy
kisduda!

Nézi a komondor:
szőre milyen kondor.

Járókában jártam,
csupa csibét,
kuksi kutyát,
bongyor barit
eleget találtam.
Örült mindnek
apja-anyja,
nagyra is nő
apraja-nagyja,
hiszen jó szüléik
lépteiket nézik!

MÜLLER KATI rajzai

Melyik apróság tud elindulni mindjárt születése után?

EMBER ÉS ÁLLAT

NÉPMESE

A világ megteremtése után az Úristen minden állatot a Paradicsomba rendeltetett az angyalokkal. Először a lónak szólt, mely a csikáját támogatta, nehogy elessék.

– Ereszd csak el, hadd szaladjon!

A ló eleresztette a csikót, s ím, az egyszeriben szaladt a rétre.

Ekkor a tyúknak szólt:

– Ereszd el a csibédet, hadd kaparásson!

A tyúk el is eresztette a csibét, s az elkezdett szaladgálni, kapargálni, s mindjárt talált is ennivalót.

Még több állatnak szólt az Úristen, mind meg is fogadta a szavát.

Végezetül szólt Évának:

– Ereszd el te is a gyermekedet, Éva, hadd járjon a maga lábán!

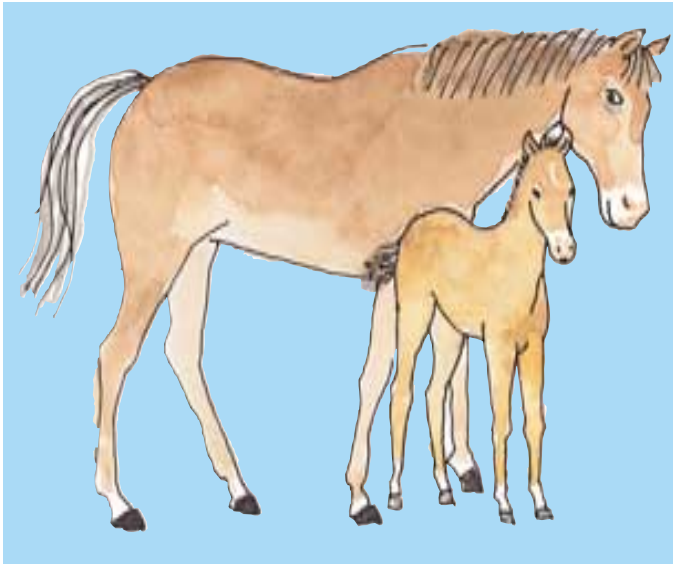
– Jaj, hogy ereszteném, hiszen gyenge még a csontocskája, nem bír ez járni!

– Ereszd, ha mondom!

– Nem eresztem én, még beveri az orrát!

– Jól van – mondta az Úr –, hát ne ereszd. Tartsd egy esztendeig az öledben!

S lám, csakugyan a csikó, a borjú s sok más állat fiókája mindjárt szalad, amint megszületik, a gyermek pedig csak esztendősen kezd járni.

EVA SONNTAG

HÁZIMANÓK

NEMES NAGY ÁGNES fordítása

Anyu megjött. Nézz oda!
Tükörfényes a szoba,
csillog-villog az edény,
széntartóban ott a szén.
Ejnye – mondja –, ez csoda!
Mitől fényes a szoba?
Az asztalt kik terítették?
Virággal kik díszítették?
Ki tették rá azt a körtét?
A cipőmet kik törölték?
A padlómat kik söpörték?
Már tudom: a házitörpék.
Nem szól többet, csókot ad,
nincsen nála boldogabb.
Hogy a rendet ki csinálta,
mit gondoltok, kitalálja?

Ezek a házimanók olyan
munkát is elvégeznek, ami a
versben nem szerepel.
Melyik az?

ZÁGONI OLGA

ESTI MESE SÜNINEK

Sünanyu az esti mese után szép álmokat kívánt Sünmalackának.

– Ígérd meg nekem – zsémbelt Süni –, hogy ha nagy leszek, táltos sündisznó leszek.

– Ilyesmit nem ígérhetek meg, mert ilyen nincs.

– Ha van táltos ló, akkor kell hogy legyen táltos sündisznó is – erősködött Sünmalacka.

– Táltos ló is csak a mesében van – magyarázta Sünanyu.

– Mi is mesében vagyunk, a mi mesénkben ez miért nem lehetséges?

– Az varázsmese. Ott királykisasszonyok, sárkányok, boszorkányok vannak. A mi mesénkben csak róka, nyuszi, farkas, medve, erdő és sok-sok virág van.

– De én táltos akarok lenni, hogy minden gonosz farkas és ravasz róka féljen tőlem – szimmozta álmosan Süni.

– Aludj, hogy erősödjenek a tüskéid. Akkor majd világgá fut előled minden gonosz állat.

Sünike szépen elaludt. Másnap kibaktatott a dombtetőre. A domboldalon a ravasz róka épp utolért egy halálra vált nyuszt.

Süni összegömbölyödött, villámgyorsan a róka elé gurult, és jól megszúrta a lábát. A róka fejvesztve elrohant, a nyuszi örömeiben körülugrálta a sünt, s kijelentette, hogy igazi hős.

Süni pedig büszkén cammogott haza.

Lám, Sünanyunak igaza volt: az ő táltosudománya a tüskéiben rejtőzik.

Mire nincs szüksége Süninek? Ugye nem ti dobáltátok el ezt a sok szemetet? 15

Végre – megérkezett. Megjött május, az esztendő legszebb hónapja.

Jómúltkoriban azt írtam, nekem minden évszak kedves, és mindenik évszakon belül minden hónapnak megvan a maga szépsége. Ez igaz is – de a legvidámabb évszak mégis a tavasz, s ennek is leggyönyörűbb hónapja a május, amikor minden virul a ragyogó napsütésben, és nyílnak a pünkösdi rózsák.

Bizonyára Ti is örvendeztek a tavasznak, a májusnak. Sokan talán azért is, mert még egy hónap, és jön a nagy, a nyári szünidő.

De maradjunk május mellett. Kedves Feleséggem, Típetupával nagyon örvendünk neki, gyönyörködünk is a virágzó erdei rétekben, a kis, piros tobozkáikkal pompázó gyönyörű fenyőkben – de ebből nem lehet megélni. Dolgozunk is, keményen. Már május elseje előtt megvolt nálunk a tavaszi nagytakarítás: az Óriásnagy Bükkfa odújából mindent kihordtunk, kiporoltunk, letöröltünk – majd visszavittük. Minden ruhaneműnkét kimosta az én kedves Feleséggem, Típetupa.

A tisztaság fél egészség ugyanis, de hogy teljes egészség legyen, enni is kell valamit. Igaz, májusban még nincsenek erdei gyümölcsök, de van gomba. Már áprilisban kibújt a kucsmagomba, amit

kedves Feleséggem igen finoman készít el, bár kissé nehéz hazahordani, mert a kucsmagomba nekem eléggé súlyos. Egy ágacskára- valamire kötözöm, és úgy húzom. Úgy május közepe felé kibújjik a zsenge szegfűgomba, abból akár hármat-négyet is elbírok vinni, mert könnyű. Nektek is ajánlom, de vigyázva szedjétek, mert nagyon hasonlít hozzá a susulyka: az is zsenge, törékeny, kicsi – de a lemezei kékek, nem fehérek, mint a szegfűgombának.

Ne higgyétek, hogy csak gombán élünk ilyenkor, tavasszal. Van még a tavalyról aszalt áfonyánk, mogyorónk és édesgyökerünk. Kedves Feleséggem, Típetupa finom fenyőszirupot is főzött a fenyőfa kis, piros színű tobozvi-

ragából. Azt mondja, jó köhögés ellen. Honnan tudja, nem tudom, de ezek a tündérek mindent tudnak.

Egyébként igen-igen szépen köszönöm a sok kedves levelet, húsvéti jókívánságot. Én is mindenféle elképzelhető jót kívánok nektek, szüleiteknek, az Óvó Néniteknek, a Tanító Néniknek, Bácsiknak.

Nagyon szép, napsütéses tavaszt kívánok minden kedves Olvasómnak, és kérek, írjatok, mert én mindenkinek válaszolok ám!

Melyhez hasonló jókat,
CSIPIKE

Tükröm, tükröm,
mond meg nekem...

MILYEN A SZIVÁRVÁNY?

1. Neved, életkorod:

2. Lakcímed:

3. Mióta olvasod (nézegeted) a
SZIVÁRVÁNY-t?

4. Mit nézel meg legelőször benne?

5. Mi nem érdekel belőle?

6. Kinek a meséje, verse, rajza tetszik a legjobban a SZIVÁRVÁNY-ban?

7. Hány levelet küldtél nekünk?

8. Szerinted mi hiányzik a lapból, milyen téma, kézimunka, feladat?

Hátlap:
**KÉSZÍTSÜNK
PAPÍRKÉPET**
című könyv
nyomán

SZIVÁRVÁNY, kisgyermekes képes lapja. XXI. évfolyam. 235. szám. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.
Szerkesztik: ZSIGMOND EMESE (főszerkesztő), VENCZEL JÁNOS (képszerkesztő), MÜLLER KATI.
A szerkesztőség postacíme: 3400 Cluj, Str. L. Rebreanu Nr. 58. ap. 28. C.P. 137. Telefon/Fax: 064/141323. E-mail: napsugar@mail.dntcj.ro
Megrendelhető a szerkesztőség címén. **A lapok árát a következő bankszámlára várjuk: Cont 2511.1-569.1/ROL. B.C.R., SUC. CLUJ S.C. NAPSUGÁR - EDITURA S.R.L.** Készült a kolozsvári TIPOHOLDING Rt. Nyomdájában.
ISSN 1221-776x.

Ára 4500 lej

AZ ÉN LOVAM

Az én lovam fakóbarna,
Akárcsak a kiscsikója.
Mindennap őket meglátogatom,
Nyaláncságot viszek nekik
mindenáron.

Tudom, hogy nagyon szeretik,
Sosem lenne elég nekik.
Sebesen szaladnak a réten,
Lobog a sörényük szépen.

Írta és rajzolta Bartha Evelyn, Mezőbánd

BÁRÁNYKA

– Me, me – bög a bárány –,
van-e tejed, édesanyám?
– Van, van, nemcsak neked,
Palkónak is.
Jóllakott a bárányka,
elalszik az anyácska.

Zolya Tibor, Oltszakadát

A FA ÉS A BAGOLY

Volt egyszer egy erdő, abban volt egy girhes fa. Egy nyáron oda-repült hozzá egy bagoly, és megkérdezte:

– Fa, hagyd, hogy ide fiókázzam az odúdba?

A fa megengedte, és a bagoly odafiókázott. Növekedett a kicsi bagoly, nőttön-nőtt. De a fa egyszer csak elkergette őket. A két árva bagoly mitévő lehetett? Egy másik fába költöztek be. A girhes fa pedig egyedül maradt.

Fülöp Zsolt,
Magyarléta

KEDVES CSIPIKE!

Minden hónapban nagyon örvendek, amikor a Szivárvány az iskolába érkezik.

Nagyon szeretek iskolába járni. Szeretem a tanító nénit és az osztálytársaimat. De azért a vakációt is nagyon szeretem. A másik levelet a testvérem írta. Még csak óvodás, de már tud írni és olvasni. Én tanítottam meg. Sok szeretettel, Orsolya

Én még csak óvodás vagyok, de már tudok írni és olvasni.

A Szivárványt is mindig elolvasom, amikor a testvérem hazahozza az iskolából.

Nagyon várom az őszt, hogy én is iskolás legyek. Még fogok írni.

Szeretettel, Ágota

**Kedei Orsolya és Ágota,
Marosvásárhely**

**Péter Előd,
Csíkszereda**

**Réman Ildikó,
Kolozsvár**

Képzeld, Csipike, egyedül írok levelet neked. Alig várom, hogy jöjjön a Szivárvány, hogy olvassak belőle. Mikor látogatsz meg az iskolában? Nagyon szeretem a tanító bácsit, sok viccet mond, ha eljössz, te is megszereted. Ölel

Farkas Róbert, Vajdakamarásról

ANYUKÁMNAK

Vágd körül a zöld kártyát. A pöttyöket vágd ki, hajtsd kettőbe, s a csúcstól a szár felé haladva ragaszd a kalász két oldalára. A második korong felső szélét csúsztasd be az első középig, és így tovább. A vonal túlsó oldalára kerülő pöttyöt illeszd pontosan a már felragasztott "búzaszem" alsó széléhez. Végül írd rá a neved a csodaszép köszöntőre.

